Jeugdzorg Nederland

Branchevereniging voor de jeugdzorg

Kwaliteitskader Voorbereiding en screening in de pleegzorg

Samen sterker voor jeugd en gezin

Inhoud

Algemeen 3

1. Reikwijdte kwaliteitskader 4
2. Wettelijke criteria screening 5
3. Landelijke criteria 8
4. Aanvullende criteria 10
5. Transparantie over screeningscriteria 11
6. Algemene voorwaarden 12
7. Voorbereidings- en screeningstraject 14
8. Voorbereiding 15
9. Screening 16
10. Het voorbereidings- en screeningstraject en de diversiteit in pleegzorg 18
11. Selectiebesluit 19
12. Jaarlijkse evaluatie en herhaling verzoek om afgifte nieuwe VGB 20
13. Herscreening bij wijzigingen met betrekking tot het pleeggezin 21

Bijlage 22

Aanvraag- en toestemmingsformulier voor het inwinnen van informatie door de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) ten behoeve van de afgifte van een Verklaring van Geen Bezwaar (VGB).

Algemeen

De kracht van pleegzorg is het zo gewoon mogelijk opvoeden van kinderen in een particuliere gezinssituatie. Pleegouders zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse zorg en opvoeding, waarbij de ondersteuning en begeleiding van het pleeggezin de verantwoordelijkheid van de pleegzorgorganisatie is, evenals de verantwoordelijkheid (al dan niet samen met de jeugdbescherming/verwijzer) om ervoor te zorgen dat het kind veilig in het pleeggezin kan opgroeien. Dat vraagt onder andere een open en eerlijke samenwerkingsrelatie tussen pleegouders, ouders en de pleegzorgorganisatie. Maar het vraagt ook een zorgvuldig proces van voorbereiding, screening en begeleiding van aanstaande pleegouders. De pleegzorgorganisaties hebben ervoor gekozen om gezamenlijk een kwaliteitskader te ontwikkelen dat dit proces beschrijft met als doel om duidelijkheid, transparantie en - waar mogelijk - eenduidigheid te brengen in het proces van voorbereiding en screening in de pleegzorg. Duidelijkheid, transparantie en eenduidigheid voor de organisaties zelf en haar medewerkers maar ook voor de mensen die als pleegouder voor korte of langere tijd willen zorgen voor een kind van een ander. Daarbij hoort ook een tijdige en goede communicatie met hen over het proces van voorbereiding en screening. Het doorlopen van een voorbereiding- en screeningtraject is namelijk een intensief proces voor aspirant-pleegouders en hun gezin, waarbij zij zich kwetsbaar opstellen. Het is dan ook belangrijk dat zij zorgvuldig moeten worden meegenomen in dit proces.

Dit kwaliteitskader, voor het eerst vastgesteld in 2011, dient als leidraad voor de pleegzorgorganisaties voor een verdere concretisering van hun beleid. Binnen dit abstracte kwaliteitskader is ruimte voor maatwerk voor de individuele organisatie. De kwaliteit van de toepassing van het kwaliteitskader is geborgd via de eisen van de HKZ-certificering.

De voorbereiding en screening is een specialisme binnen de pleegzorgorganisatie en maakt onlosmakelijk deel uit van het totale pleegzorgproces van de organisatie. Het is een complex en zorgvuldig proces dat continu in ontwikkeling is door bijvoorbeeld (juridische) ontwikkelingen in de zorg voor jeugd en maatschappelijke veranderingen zoals de visie op de positie van ouders en de visie op veiligheid van pleegkinderen. De eerste versie van het kwaliteitskader is inmiddels meerdere keren geëvalueerd en voor het laatst in 2026 aangepast. Daarbij zijn in de praktijk opgedane ervaringen meegenomen, maar ook relevante maatschappelijke, juridische en politieke ontwikkelingen zoals de Jeugdwet. Ook zijn aanbevelingen meegenomen voortkomend uit bijvoorbeeld het thematisch toezicht van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

Het kader beperkt zich tot de doelgroep pleegouders en is daarmee niet van toepassing op gastouders en gezinshuisouders.

In het kwaliteitskader wordt gesproken over aspirant-pleegouders. Hiermee worden alle pleegouders bedoeld die in het kader van netwerkpleegzorg (waaronder ook kindgericht geworven pleegzorg) en bestandspleegzorg tijdelijk de verzorging en opvoeding voor een kind van een ander op zich willen nemen. Alle screeningseisen gelden voor alle typen aspirant-pleeggezinnen, tenzij anders aangegeven.

1 Reikwijdte kwaliteitskader

De bepalingen in dit kwaliteitskader zijn van toepassing op de voorbereiding en screening van alle aspirant-pleegouders met wie beoogd wordt een pleegcontract, als bedoeld in artikel 5.2 Jeugdwet, af te sluiten.

Toelichting

Het kwaliteitskader is van toepassing op de screening van aspirant-pleegouders die op basis van voltijd, deeltijd of crisis voor een pleegkind willen zorgen. Onder aspirant-pleegouders worden alle pleegouders verstaan die een traject van voorbereiding en screening volgen, dus aspirant-pleegouders in het kader van netwerkpleegzorg en bestandspleegzorg.

De criteria uit het kader die worden gehanteerd zijn voor alle vormen van pleegzorg gelijk, maar per vorm kunnen accenten op bepaalde elementen worden gelegd. Bij netwerkpleegzorg is er per definitie meer aandacht voor de concrete situatie, namelijk: de opvoedingsmogelijkheden van deze pleegouders ten behoeve van dit specifieke pleegkind.

2 Wettelijke criteria screening

a De pleegouder heeft tenminste de leeftijd van eenentwintig jaren bereikt.

b Een pleegouder is niet tevens degene, die door de desbetreffende zorgaanbieder van pleegzorg is belast met de begeleiding van pleegouder(s).

c De pleegouder beschikt over een Verklaring van Geen Bezwaar die voor de aanvang van de opvoeding en verzorging van een jeugdige is afgegeven door de Raad voor de Kinderbescherming, waaruit blijkt dat er geen sprake is van bezwarende feiten en omstandigheden voor het verzorgen en opvoeden van een pleegkind. Deze voorwaarde geldt tevens voor alle personen van twaalf jaar en ouder die als inwonenden op het adres van de pleegouder staan ingeschreven. De verklaring is vereist voor de aanvang van de opvoeding en verzorging van een jeugdige, voorafgaand aan de plaatsing van een eerste jeugdige, bij een wisseling van Pleegzorgaanbieder, bij de komst van nieuwe inwonenden en indien de pleegouder gedurende twee jaren geen pleegouder is geweest.

d De pleegouder heeft met goed gevolg een door de Pleegzorgaanbieder aangeboden voorbereidings- en selectietraject afgerond.

e Voorafgaand aan de plaatsing van een jeugdige in het gezin van de pleegouder beoordeelt de Pleegzorgaanbieder of de jeugdige in het gezin van de pleegouder kan worden geplaatst, gelet op de leeftijd en de problemen van de jeugdige, de samenstelling van het gezin van de pleegouder en de verwachte duur van de plaatsing van de jeugdige in het gezin van de pleegouder.

f Indien de aspirant pleegouder de jeugdige reeds verzorgt en opvoedt voorafgaand aan het sluiten van een pleegcontact dan kan, in afwijking tot hierboven genoemde punten c, d en e, aan de in die punten genoemde voorwaarden worden voldaan binnen dertien weken nadat een pleegcontract is gesloten, mits de betrokken Pleegzorgaanbieder daarbij oordeelt dat de verzorging en opvoeding van de jeugdige door betrokkene passend en veilig is voor een goede ontwikkeling van de jeugdige. De betrokkene heeft er recht op dat de Pleegzorgaanbieder binnen dertien weken na het sluiten van het pleegcontract vaststelt of aan de in de eerste volzin bedoelde voorwaarden is voldaan. Zodra tijdens die periode blijkt dat niet aan de voorwaarden zal worden voldaan, kan het pleegcontract onverwijld beëindigd worden.

Toelichting

De screening van aspirant-pleegouders valt onder het wettelijk kader van de Jeugdwet. Wettelijke criteria vormen een belangrijk deel van de basis van dit kwaliteitskader (zie artikel 5.1 van de Jeugdwet). Een Verklaring van Geen Bezwaar (VGB) van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) is een onlosmakelijk onderdeel van en voorwaarde in de procedure van screening van aspirant-pleegouders. Aan dit kwaliteitskader is het Aanvraag- en toestemmingsformulier voor het inwinnen van informatie door de RvdK ten behoeve van de afgifte van een VGB toegevoegd in de bijlage. Deze machtiging wordt door aspirant-pleegouders ingevuld en ondertekend, inclusief bewoners van 12 jaar en ouder, alle ingeschrevenen op het adres (ook als ze in de praktijk ergens anders wonen), en een eventuele partner waarmee de aanvrager een lat-relatie heeft of mee is gehuwd/geregistreerd maar die niet op hetzelfde adres woont. Het formulier voor het verkrijgen van een VGB bevat alle onderwerpen waarover de RvdK gegevens nodig heeft om onderzoek te kunnen doen.

Op het VGB-formulier moet worden ingevuld of er sprake is van netwerkpleegzorg en of de minderjarige al bij de aspirant-pleegouders woont. Met deze informatie weet de RvdK of er sprake is van spoed bij de behandeling van het formulier, omdat de minderjarige al bij de aspirant-pleegouders woont of op korte termijn gaat wonen. Doet deze situatie zich voor, dan worden de justitiële gegevens door de RvdK diezelfde dag geraadpleegd en vindt beoordeling plaats. Als blijkt dat de gegevens op het formulier niet compleet zijn wordt door de RvdK diezelfde dag contact gezocht met de pleegzorgorganisatie om de ontbrekende gegevens te completeren.

Bij het onderzoek in verband met de verklaring raadpleegt de RvdK de volgende gegevensbestanden voor alle bewoners op het pleegadres: de Basisregistratie Personen, het archief van de RvdK en het Justitieel Documentatie Systeem (JDS). Als dat van toepassing is, wordt ook gekeken naar de zogenoemde lat-relaties[1]. Deze personen wonen misschien niet op het pleegzorgadres, maar hebben (in de toekomst) mogelijk wel invloed op de opgroei- en opvoedsituatie van het pleegkind. De RvdK kan een VGB weigeren op basis van feiten uit het JDS en/of het eigen archief. Dit gebeurt als blijkt dat het welzijn van het te plaatsen pleegkind in gevaar komt of kan komen, als de aspirant-pleegouder verantwoordelijkheid krijgt voor zijn opvoeding of (tijdelijke) verzorging. Daarbij kijkt de RvdK naar gedragingen, mentaliteit en/of omstandigheden van (één van) de aspirant-pleegouders of van leden van het aspirant-pleeggezin.

Volgens de RvdK is er in beginsel een gevaar voor het welzijn van eventueel te plaatsen pleegkinderen, als sprake is geweest van:

1. eerdere contacten van de RvdK met het beoogde pleeggezin in verzorgings- of opvoedingsproblematiek;
2. een strafrechtelijke afdoening inzake geweldsdelicten, ernstige vermogensdelicten, oplichtingsmisdrijven en zedendelicten;
3. strafrechtelijke afdoeningen van zodanige aard en/of frequentie dat hieruit een gering verantwoordelijkheidsbesef blijkt;
4. zaken, ook als deze geseponeerd zijn, die aanleiding geven tot mogelijke bijzondere risico's zoals verdenking van zedenmisdrijven of kindermishandeling.

Bij een strafrechtelijke afdoening inzake zedendelict of kindermishandeling wordt de afgifte van een VGB in principe altijd geweigerd.

Bij twijfel of afwijzing afgifte VGB
Als er sprake is van een veroordeling voor een zedenmisdrijf of kindermishandeling, dan weigert de RvdK in beginsel om een VGB af te geven. Heeft de RvdK het voornemen om geen VGB af te geven? Of is er twijfel over het wel of niet afgeven van een VGB? Dan nodigt de RvdK de aspirant-pleegouder uit voor een gesprek om hierover een toelichting te geven en/of aanvullende informatie te vragen. De informatie die de aspirant-pleegouder in het gesprek geeft, wordt dan meegewogen bij de beslissing over het wel of niet afgeven van een VGB.

Omdat de procedure in deze gevallen wat langere tijd vergt, wordt de pleegzorgorganisatie hierover geïnformeerd. De pleegzorgorganisatie weet dus dat er mogelijk sprake is van verder onderzoek door, of twijfel, bij de RvdK.

1 Een lat-relatie is een liefdesrelatie waarbij partners ervoor kiezen geen gezamenlijke huishouding te voeren, maar apart te blijven wonen.

Het kan voor de pleegzorgorganisatie, in verband met de eigen screeningsprocedure van aspirant-pleegouders en latere begeleiding, relevant zijn om te weten om welke reden de RvdK gesprekken heeft gevoerd c.q. informatie heeft opgevraagd voordat uiteindelijk een VGB wordt afgegeven. Deze informatie wordt niet gedeeld door de RvdK. Door hierover met aspirant-pleegouders in gesprek te gaan wordt dit een transparant onderdeel van de screeningsprocedure en kan het helpend zijn bij latere vormgeving van begeleiding op maat.

Wordt de VGB geweigerd? Dan ontvangen de aspirant-pleegouders een gemotiveerd besluit over de weigering. Ook staat in dit besluit hoe hiertegen bezwaar gemaakt kan worden volgens de Algemene wet bestuursrecht. Als de aspirant-pleegouder geen VGB kan overleggen stopt het proces van voorbereiding en screening, de aspirant-pleegouder kan dan niet aan de wettelijke eisen voldoen.

Afspraken bij eerder aangevraagde VGB
Wanneer aspirant-pleegouders eerder een VGB hebben aangevraagd bij een andere pleegzorgorganisatie informeert de RvdK hierover naar de aanvragende pleegzorgorganisatie (ook als deze aanvraag destijds tot een VGB afgifte heeft geleid). Zo wordt voorkomen dat personen die in het verleden door een pleegzorgorganisatie als ongeschikt zijn bevonden bij screening of tijdens een pleegzorgplaatsing, bij een andere pleegzorgorganisatie alsnog worden ingezet. De RvdK kan geen informatie geven over in welk jaar en bij welke pleegzorgorganisatie deze eerdere aanvraag is gedaan, pleegouders vullen dit zelf in op het aanvraagformulier voor de VGB.

De pleegzorgorganisatie vraagt vervolgens toestemming aan de aspirant-pleegouder om informatie op te vragen bij de collega-pleegzorgorganisatie. Met deze toestemming neemt de pleegzorgorganisatie áltijd contact op met de eerdere pleegzorgorganisatie(s) waar de aspirant-pleegouders actief waren of een VGB voor hebben aangevraagd. Wanneer contact met de eerdere pleegzorgorganisatie leidt tot signalen, zorgen of risico's over de geschiktheid wordt dit besproken met de aspirant-pleegouder en wordt aanvullende informatie ingewonnen. Op basis hiervan kan, na zorgvuldige weging, beoordeeld worden om het voorbereidings- en screeningstraject al dan niet voort te zetten. Indien een aspirant-pleegouder geen toestemming geeft voor contact met eerdere pleegzorgorganisatie(s) kan dit voor de pleegzorgorganisatie, door gebrek aan informatie en onvoldoende zicht op de situatie, reden zijn om de procedure om pleegouder te worden stop te zetten, waardoor deze niet (opnieuw) als pleegouder kan fungeren.

Pleegcontracten bij meerdere pleegzorgorganisaties
Daarnaast kan het voorkomen dat een aspirant-pleegouder reeds actief is als pleegouder bij een andere pleegzorgorganisatie. Ook dan moeten aspirant-pleegouders een nieuwe aanvraag voor VGB indienen. Hoewel meerdere pleegcontracten bij meerdere pleegzorgorganisaties zoveel mogelijk moeten worden beperkt, is dit voor crisisplaatsingen soms onvermijdelijk. Het is dan ook belangrijk dat bij bijplaatsingen alle betrokken pleegzorgorganisaties met elkaar afstemmen op de specifieke casus wat betreft wenselijkheid en geschiktheid, ook als dit om crisis gaat. Zo kan bepaald worden welke organisatie leidend is als het gaat om bijplaatsingsvoorwaarden en in welke mate ouders of plaatsende instantie van de reeds zittende pleegkinderen geïnformeerd moeten worden. Wanneer een bijplaatsing niet passend of wenselijk is, wordt altijd geschakeld met de verwijzende instantie en betrokken pleegzorgorganisatie.

3 Landelijke criteria

Het voorbereidings- en screeningstraject wordt gevormd door zes landelijke criteria op basis waarvan de beoordeling van aspirant-pleegouders plaatsvindt:

a *Openheid & duidelijkheid, hieronder begrepen:*
- pleegouders onderhouden positieve contacten met pleegkinderen, de familie van pleegkinderen en het (in)formele netwerk van pleegkinderen (denk aan buren, artsen, leerkrachten enzovoort).
- pleegouders kunnen luisteren, vragen stellen, problemen verduidelijken, praten zonder veroordelen enzovoort.
- pleegouders kunnen uitkomen voor hun gevoelens.
- pleegouders kunnen reflecteren op hun eigen handelen

b *Samenwerken & delen van opvoederschap, hieronder begrepen:*
- pleegouders kunnen het opvoederschap delen met de ouders van het kind, zowel praktisch als gevoelsmatig.
- pleegouders kunnen samenwerken met hulpverleners, zoals pleegzorgbegeleiders en medewerkers van wijkteams en gecertificeerde instellingen, evenals het (informele) steunende netwerk rondom het kind en het pleeggezin.
- pleegouders geven gehoor aan opvoed- en hulpverleningsadviezen van pleegzorgbegeleiders.

c *Jeugdigen helpen een positieve kijk op zichzelf te ontwikkelen, hieronder begrepen:*
- pleegouders helpen jeugdigen hun levensgeschiedenis te begrijpen.
- pleegouders helpen de jeugdige zich goed te voelen over zichzelf en te ontschuldigen.

d *Jeugdigen helpen hun gedrag te veranderen op basis van het versterken van de eigen krachten en het aanboren van talenten en mogelijkheden van de jeugdige, hieronder begrepen:*
- pleegouders doorbreken de cirkel van geweld en verwaarlozing waar veel jeugdigen in zitten.
- pleegouders geven de jeugdige positieve aandacht en stimuleren hen tot gewenst gedrag.
- pleegouders dragen bij aan het activeren, erkennen en versterken van een duurzaam steunend netwerk rondom het kind.

e *Kunnen inschatten welke uitwerking het pleegouderschap op hun eigen situatie heeft, hieronder begrepen:*
- pleegouders kunnen omgaan met veranderingen die in het gezin ontstaan.
- pleegouders kunnen omgaan met verlies.
- pleegouders nemen kennis van het specifieke juridische kader dat hun rechten én hun beperkingen als pleegouder bepaalt.

f *Veiligheid: het bieden van een veilige leefomgeving aan een pleegkind, hieronder begrepen:*
- pleegouders zijn in staat om vanuit een stabiele gezinssituatie een veilige leefomgeving te creëren.
- pleegouders ondersteunen contact tussen het pleegkind en de (in)formele vertrouwenspersoon en werken mee aan regelmatige 1-op-1 contacten tussen pleegkind en de pleegzorgbegeleider.
- pleegouders zijn in staat om een gezonde seksuele ontwikkeling van jeugdigen te stimuleren, kunnen (eventueel met ondersteuning) omgaan met een (seksueel) traumatische voorgeschiedenis van een jeugdige en zijn in staat om adequaat te reageren op signalen van grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik.

Toelichting

Als aan het wettelijke criterium ten aanzien van leeftijd is voldaan, de aspirant-pleegouder niet tevens degene is die door de desbetreffende pleegzorgorganisatie is belast met de begeleiding van pleegouder(s) en er is een VGB van de RvdK aangevraagd, start een voorbereidings- en screeningstraject bij de pleegzorgorganisatie om te beoordelen of aspirant-pleegouders aan de vierde wettelijke eis voldoen. Deze wettelijke eis is vertaald in zes landelijke criteria die in het traject worden meegenomen. De zes landelijke criteria kunnen door de pleegzorgorganisatie worden uitgewerkt in een competentieprofiel voor pleegouders.

Van alle pleegouders wordt verwacht dat zij het pleegkind in zowel psychisch als fysiek opzicht een veilige leefomgeving kunnen bieden, waarbij in aanmerking wordt genomen: het gedrag van de pleegouders zelf, het gedrag van hun omgeving, het vermogen van pleegouders om signalen van onveiligheid op te pakken en hierover te communiceren en de materiële voorzieningen die aanwezig zijn. Pleegouders ondersteunen het hebben van een eigen vertrouwenspersoon voor het kind. Van de pleegzorgorganisaties op hun beurt wordt verwacht om, in het kader van hun verantwoordelijkheid voor het bieden van een verantwoord pedagogisch klimaat, zicht te hebben op de veiligheid van pleegkinderen in pleeggezinnen[2]. Om te kunnen beoordelen of pleegouders in staat zijn en blijven een veilige leefomgeving te bieden, voert de pleegzorgorganisatie periodiek, dat wil zeggen minimaal jaarlijks, een veiligheidscheck uit bij het pleeggezin thuis. Dit gebeurt altijd in gesprek met het pleeggezin. Pleegzorgorganisaties kunnen hierbij gebruik maken van een door hen opgestelde vragenlijst waarmee de veiligheid in pleeggezinnen in kaart wordt gebracht en zo zoveel mogelijk te waarborgen. De veiligheidscheck dient onder andere als signaleringsmiddel voor onveilige situaties en kapstok voor een gesprek hierover. Tegelijkertijd is zicht op veiligheid in en geschiktheid van pleeggezinnen verweven in het dagelijks werk van de pleegzorgorganisaties en beperkt dit zich niet tot enkel een jaarlijkse veiligheidscheck. Naast het monitoren van veiligheid is het eveneens van belang om zicht te houden op de ontwikkeling van het kind. Om de ontwikkeling goed te kunnen volgen en zicht te hebben op veiligheid, wordt onder andere het kind jaarlijks minimaal drie keer door een zorgprofessional gesproken. Dit gebeurt 1-op-1, zonder aanwezigheid van de pleegouders, voor zover de ontwikkeling en leeftijd van het pleegkind dat toelaat. Wanneer gewenst is hier wel een vertrouwenspersoon van het pleegkind bij.

Vanuit het perspectief van veiligheid wordt gedurende het voorbereidings- en screeningstraject op verschillende momenten met aspirant-pleegouders ook uitdrukkelijk gesproken over seksualiteit, seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik[3]. Enerzijds vanuit de gedachte van voorbereiding van aspirant-pleegouders op de mogelijke komst van een pleegkind met een traumatische seksuele voorgeschiedenis, maar zeker ook vanuit de verantwoordelijkheid van de pleegzorgorganisatie voor de veiligheid van het pleegkind in het pleeggezin. Het spreekt vanzelf dat dit thema ook terugkomt in de begeleiding van pleegouders en de periodieke evaluatie.

De inzet van het sociale, informele netwerk van pleegouders biedt kansen om hen te ondersteunen, om sociale isolatie tegen te gaan en eventueel ook om ongewenste ontwikkelingen te signaleren. Het is daarom belangrijk om, indien mogelijk, de inzet van het netwerk al in het voorbereidings- en screeningstraject te benoemen en bespreken. Ook kunnen formele en/of methodische pleegoudernetwerken (zoals Mockingbird) hieraan bijdragen, deze netwerken versterken de samenwerking tussen pleegouder, professionals en het bredere netwerk van het kind, wat bijdraagt aan continuïteit en gezamenlijke verantwoordelijkheid.

2 Inspectierapport Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd 'Pleegkinderen uit beeld', september 2025
3 Het thema seksualiteit en seksueel misbruik heeft nadrukkelijke aandacht gekregen naar aanleiding van het rapport van de Commissie Samson 'Omringd door zorg en toch niet veilig. Seksueel misbruik van door de overheid uit huis geplaatste kinderen 1945 tot heden' (2012). Zie in dit verband ook de Richtlijn Pleegzorg waarin wordt aangegeven dat het noodzakelijk is om in de screening en voorbereiding expliciet onderwerpen als veiligheid, seksualiteit, machtsrelaties en mishandeling te bespreken (http://richtlijnenjeugdhulp.nl/pleegzorg).

4 Aanvullende criteria

Naast de zes landelijke criteria op basis waarvan de beoordeling van aspirant-pleegouders plaatsvindt kan de pleegzorgorganisatie aanvullende criteria hanteren bij de voorbereiding en screening. Hierbij kan gedacht worden aan de financiële situatie van het gezin, leeftijdsverschil, social media, middelengebruik en extreme politieke, religieuze of levensovertuigingen.

Toelichting

Aanvullende criteria kunnen te maken hebben met de stabiliteit binnen het pleeggezin, motivatie voor het pleegouderschap en ingrijpende (levens)gebeurtenissen zoals verhuizing, kinderwens, verandering van werkgever of de hierboven genoemde onderwerpen. Aanvullende criteria kunnen daarnaast voortvloeien uit de identiteit van de organisatie.

Bij alle aanvullende criteria is de afweging: heeft dit invloed op de veiligheid en ontwikkeling van het pleegkind en zo ja, in welke mate? Het is belangrijk dat hierover het gesprek aangegaan wordt met de aspirant-pleegouders tijdens de screening, maar ook dat deze onderwerpen gedurende de pleegzorgbegeleiding, evaluaties en veiligheidscheck besproken blijven worden.

Specifiek voor social media en online informatie kunnen pleegzorgorganisaties gebruik maken van vrij toegankelijke, openbare informatie (dus zonder inlog, account of actieve deelname aan een online platform zichtbaar zijn). Hierbij dient altijd rekening gehouden te worden met de wettelijke kaders en privacy van aspirant-pleegouders en kinderen.

Gebruik van online gevonden of aangereikte informatie geldt hooguit als aanleiding voor verdere dialoog met de aspirant-pleegouders en niet als bewijsstuk.

Specifiek voor het thema leeftijd geldt dat er zeker bij een netwerkpleeggezin een groot leeftijdsverschil kan voorkomen. De voorkeur voor een netwerkplaatsing is in de basis bovenliggend aan de hoogte van het leeftijdsverschil. Echter kan dit in de screening wel aandacht krijgen als aanvullend criterium. Bij crisispleegzorg kan een oudere leeftijd meerwaarde bieden vanwege expertise, flexibiliteit en beschikbare tijd. Voor andere vormen van pleegzorg wordt met name primair bij de matching gekeken naar de mogelijke impact van een leeftijdsverschil op de plaatsing, en kan dit nog niet in de screening. Uitgangspunt is dat de pleegouder idealiter de pensioengerechtigde leeftijd niet bereikt voor het kind 18 jaar is.

5 Transparantie over screeningscriteria

5.1 De pleegzorgorganisatie maakt de wettelijke en landelijke criteria tijdig bekend aan aspirant-pleegouders.

5.2 Indien de pleegzorgorganisatie bij de screening gebruik maakt van aanvullende criteria, worden deze schriftelijk vastgesteld en eveneens tijdig kenbaar gemaakt aan aspirant-pleegouders.

Toelichting

Het is belangrijk dat aspirant-pleegouders weten wat de (aanvullende) criteria zijn die worden gebruikt bij de beoordeling van aspirant-pleegouders. De pleegzorgorganisatie maakt deze dan ook tijdig bekend aan hen. Dit kwaliteitskader is openbare informatie welke aan geïnteresseerden en aspirant-pleegouders kan worden gedeeld. Korte en toegankelijke informatie over de voorbereiding en screening is te vinden op www.pleegzorg.nl en kunnen pleegzorgorganisaties ook zelf delen middels bijvoorbeeld de website. De pleegzorgorganisatie stelt zelf de eigen aanvullende criteria vast.

6 Algemene voorwaarden

6.1 De pleegzorgorganisatie hanteert Algemene Voorwaarden.

6.2 Aspirant-pleegouders die in aanmerking willen komen voor actief pleegouderschap, gaan in de onderzoeksfase akkoord met de Algemene Voorwaarden.

Toelichting

De Algemene Voorwaarden regelen de formele en juridische afspraken tussen pleegouders en de pleegzorgorganisatie. De Algemene Voorwaarden bevatten bijvoorbeeld informatie over het opvragen van referenties en de mogelijkheid van het uitvoeren van een inhoudelijke herscreening.

Aspirant-pleegouders wordt gevraagd al tijdens het voorbereidings- en screeningstraject akkoord te gaan met de Algemene Voorwaarden. Als onderdeel van het proces.

Algemene Voorwaarden kunnen bij aspirant-pleegouders zonder problemen worden aangeboden. Echter, bij reeds bestaande pleegcontracten is dit lastiger. Dit heeft te maken met de eisen uit het algemeen contractenrecht in boek 6 Burgerlijk Wetboek. Met name aan de eis dat de pleegouders voor of uiterlijk tijdens het afsluiten van het pleegcontract op de hoogte moeten zijn gebracht van de Algemene Voorwaarden, wordt dan niet voldaan. Immers, deze pleegcontracten zijn reeds overeengekomen. Deze groep pleegouders kan daarom dus niet gehouden worden aan hetgeen is opgenomen in de Algemene Voorwaarden of verplicht worden deze te accepteren. Uiteraard kan pleegouders worden gevraagd de Algemene Voorwaarden alsnog te accepteren.

De wijze van akkoordverklaring (bijvoorbeeld door middel van ondertekening) gebeurt op de wijze zoals bij de betreffende organisatie gebruikelijk is. Hieraan worden in dit kwaliteitskader geen voorschriften verbonden.

7 Voorbereidings- en screeningstraject

7.1 Het voorbereidings- en screeningstraject kent twee componenten: het principe van zelfselectie van de aspirant-pleegouder en bindende selectie door de pleegzorgorganisatie.

7.2 Het voorbereidings- en screeningstraject omvat de volgende onderdelen:
1. Ontvangst informatiepakket
2. Voorlichtingsbijeenkomst
3. (Groepsgewijs) Voorbereidingsprogramma
4. Huisbezoeken
5. Rapportage
6. Definitieve inschrijving

7.3 In het voorbereidings- en screeningstraject werkt de pleegzorgorganisatie standaard met een 4-ogen principe; gedurende het traject zijn er minimaal twee professionals betrokken geweest.

Toelichting

Het voorbereidings- en screeningstraject heeft de vorm van een 'trechter': van algemene informatie naar specifieke aspecten die de aspirant-pleegouders op hun eigen leefsituatie kunnen betrekken. Onder het voorbereidings- en screeningstraject valt ook de component selectie. Screening is het doen van onderzoek, waarin men uiteindelijk komt tot een besluit tot selectie.

De eerste kennismaking met pleegzorg is informatief; op basis van de informatie kunnen aspirant-pleegouders bepalen of pleegzorg mogelijk iets is voor hen en in hun leven past. Hiervoor kunnen aspirant-pleegouders en pleegzorgorganisaties de informatie op pleegzorg.nl raadplegen. Per organisatie kan de organisatorische invulling van het traject, de volgorde of de benaming ervan verschillen. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van het voorbereidingsprogramma: dat kan groepsgewijs of op andere wijze. Kortom, differentiatie per organisatie is mogelijk. Hierin is de organisatie dan ook transparant.

Indien aspirant-pleegouders eigen (en/of adoptie)kinderen hebben, is er in het traject nadrukkelijk aandacht voor deze kinderen. Bijvoorbeeld in 1-op-1 gesprekken met hen tijdens huisbezoeken. Hun stem en ook de impact op hun ontwikkeling is belangrijk om mee te laten wegen in de overwegingen rondom het pleegouderschap en wat een pleeggezin nodig heeft in (toekomstige) ondersteuning.

Gezien de bijzondere, specifieke situatie bij netwerkpleegzorg kan de volgorde of zwaarte van de in artikel 7.2 genoemde onderdelen verschillen ten opzichte van bestandspleegzorg. Een verschil is bijvoorbeeld dat de betrokkenen elkaar mogelijk al kennen, waardoor het mogelijk is om in een afstemmingsgesprek alle betrokkenen te spreken en te toetsen of er voldoende draagvlak is voor de plaatsing.

Om te voorkomen dat de volledige voorbereiding en screening afhankelijk is van de beoordeling van één persoon, zijn altijd minimaal twee professionals betrokken. Dit is standaard en niet alleen bij twijfel. Dit kan betekenen dat elk onderdeel door verschillende professionals wordt uitgevoerd, of dat er een collega-screener, manager, gedragswetenschapper of een andere professional in de organisatie meekijkt op gezette momenten Het selectiebesluit wordt met betrokkenheid van een gedragswetenschapper of inhoudelijk deskundige genomen.

8 Voorbereiding

8.1 De pleegzorgorganisatie stelt zijn eigen voorbereidingsprogramma vast, waarvan de wettelijke criteria uit artikel 2, de zes landelijke criteria uit artikel 3 en eventuele (eigen) aanvullende criteria onderdeel uitmaken.

8.2 Het doel en de inhoud van het voorbereidingsprogramma wordt tijdig kenbaar gemaakt aan de aspirant-pleegouders.

Toelichting

In de fase van voorbereiding komen de belangrijkste thema's aan de orde. Zo is er aandacht voor de motivatie van de aspirant-pleegouders.

Pleegkinderen hebben vaak al het nodige meegemaakt en moeten dit zien te verwerken. Hierbij hebben zij hulp nodig. Daarnaast zijn er (meestal) ouders en familie van het pleegkind in beeld waar een pleegouder gedeeld opvoederschap mee moet vormgeven. Ook het feit dat een begeleider ondersteuning biedt, langskomt en meekijkt binnen het pleeggezin vraagt om toelichting en gesprek over verwachtingen van elkaar. Ook zijn er andere instanties waar de pleegouder mogelijk mee te maken krijgt en mee gaat samenwerken, zoals een Gecertificeerde Instelling. Deze en andere thema's komen niet alleen theoretisch maar ook praktisch aan bod in de vorm van oefeningen en opdrachten.

Het voorbereidingsprogramma is voor een deel gericht op zelfselectie, dat wil zeggen dat aspirant-pleegouders in de loop van de voorbereiding ook zelf onderzoeken en daarmee tot het inzicht komen of zij voldoende draagkracht hebben en het pleegouderschap (op dit moment) bij hen en hun levenssituatie past, en welke motivatie leidend is voor het pleegouderschap.

Oók netwerkpleegouders doorlopen een voorbereidingstraject waarin minimaal de 6 landelijke criteria aan de orde komen. Pleegzorgorganisaties kunnen hiervoor voorbereiding/training op maat bieden, afgestemd op de begeleidingsbehoefte (eventueel individueel) of het kan onderdeel zijn van het netwerkonderzoek of de pleegzorgbegeleiding.

9 Screening

9.1 Bij huisbezoeken wordt uitgebreid stilgestaan bij de leefsituatie, leefomgeving en achtergrond van de aspirant-pleegouder.

9.2 De huisbezoeken worden afgelegd door de medewerkers van de pleegzorgorganisatie die geheel of gedeeltelijk betrokken zijn bij de voorbereidingscursus.

9.3 Wanneer een pleegkind al verblijft in een netwerkpleeggezin ten tijde van de screening ziet/spreekt de screener het kind tijdens de screeningsprocedure. Wanneer de leeftijd (doorgaans vanaf 8 jaar) en ontwikkeling dit toelaat worden kinderen 1-op-1 gesproken. Dit gebeurt zonder pleegouders, maar eventueel wel in aanwezigheid van een vertrouwenspersoon van het kind. Het spreken van de ouder(s) en eigen (en/of adoptie)kinderen is ook een vast onderdeel van de screening in het geval van netwerkplaatsing.

9.4 De medewerker vraagt met toestemming van de aspirant-pleegouder minimaal twee referenties op van de aspirant-pleegouder.

9.5 Indien de medewerker dit noodzakelijk acht, kan in verband met de vraag naar de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de aspirant-pleegouder, met toestemming van de aspirant-pleegouder, een medisch adviseur of een behandelend arts worden geconsulteerd.

Toelichting

De huisbezoeken worden afgelegd door de medewerkers van de pleegzorgorganisatie die ook geheel of gedeeltelijk betrokken zijn bij de voorbereidingscursus. Op deze manier krijgen de medewerkers een goed beeld van de aspirant-pleegouders, hun gezin en van hun leefsituatie en -omgeving. In geval van netwerkpleegzorg worden de huisbezoeken vaak afgelegd door de reeds betrokken pleegzorgbegeleider. In dat kader wordt de ouder zelf ook altijd gesproken, de mening van de ouder over de geschiktheid van de aspirant-pleegouder kan worden meegewogen in het screeningsproces. In het geval van een mogelijk vrijwillige plaatsing kan een ouder overigens weigeren. Ook wordt de mening van eigen kinderen van aspirant -pleegouders gevraagd en gewogen.

De medewerker van de pleegzorgorganisatie die de screening uitvoert vraagt, met toestemming van de aspirant-pleegouder, minimaal twee referenties op. Het heeft de voorkeur dat minimaal één van deze referenties is ingewonnen bij een persoon die beroepsmatig betrokken is bij de aspirant-pleegouders, bijvoorbeeld bij een werkgever, huisarts of leerkracht van het eigen kind. Referenties worden opgevraagd om een breder beeld te verkrijgen van de aspirant-pleegouder, diens situatie en omgeving. Een blik van iemand die de pleegouder van nabij kent. Door standaard referenties op te vragen en dit ook als zodanig te communiceren naar aspirant-pleegouders, wordt duidelijk gemaakt dat dit een standaard onderdeel is van het reguliere proces. Referenties worden niet enkel opgevraagd bij (vermoedens van) problemen. Daarnaast worden alle doorgegeven referenten standaard door de pleegzorgorganisatie benaderd en niet alleen bij twijfels. Pleegzorgorganisaties bevragen referenten op basis van de 6 landelijke criteria (zie hoofdstuk 3). Indien geen referenten worden opgegeven of geen toestemming wordt gegeven om referenten te benaderen, gaat de pleegzorgorganisatie hierover in gesprek met het aspirant-pleeggezin. Het ontbreken van deze informatie kan betekenen dat de pleegzorgorganisatie onvoldoende inzicht krijgt in het functioneren van het aspirant-pleeggezin, en kan worden meegewogen in de beslissing om het voorbereidingstraject al dan niet voort te zetten.

De lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de aspirant-pleegouders is onderwerp van gesprek bij de huisbezoeken. Een medische verklaring is niet verplicht, maar bij twijfel kan, met toestemming van de aspirant-pleegouder, een medisch adviseur of eventueel een behandelend arts worden geconsulteerd.

Wanneer contact met referenten of medische professional leidt tot signalen, zorgen of risico's, wordt dit besproken met de aspirant-pleegouder, verdere informatie ingewonnen en kan worden meegewogen in de beslissing om het voorbereidingstraject al dan niet voort te zetten.

10 Het voorbereidings- en screeningstraject en de diversiteit in pleegzorg

Bij het voorbereidings- en screeningstraject heeft de pleegzorgorganisatie aandacht voor de culturele diversiteit van het pleegkind, ouders en het aspirant-pleeggezin.

Toelichting

Er is aandacht voor de culturele, etnische en religieuze achtergrond van kinderen, ouders en aspirant-pleegouders in verband met de matching tussen kind, ouders en pleegouders. Zeker wanneer er sprake is van een transculturele of transreligieuze plaatsing.

Welke invloed de religie en cultuur heeft op het dagelijks leven van de aspirant-pleegouders wordt meegenomen in het gezinsonderzoek, tijdens de huisbezoeken en in het voorbereidingsprogramma.

11 Selectiebesluit

11.1 De pleegzorgorganisatie neemt op basis van de verkregen informatie uit het voorbereidings- en selectietraject een weloverwogen besluit over de selectie van aspirant-pleegouders.

11.2 Het selectiebesluit betreft een kernbesluit die wordt genomen met betrokkenheid van een gedragswetenschapper of inhoudelijk deskundige.

11.3 Van het selectiebesluit worden de aspirant-pleegouders schriftelijk en mondeling in kennis gesteld. Tevens ontvangen zij het onderzoeksrapport.

11.4 Bij een positief eindoordeel wordt een rapportage met pleegouderprofiel opgesteld.

11.5 Bij een afwijzing worden aspirant-pleegouders schriftelijk geïnformeerd over de reden van afwijzing. Hierbij wordt aangegeven op basis van welke criteria tot afwijzing is besloten.

Toelichting

Het selectietraject omvat voor een deel zelfselectie door aspirant-pleegouders. Aspirant-pleegouders kunnen zich te allen tijde zelf uit het proces terugtrekken. De pleegzorgorganisatie heeft echter de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid ten aanzien van de selectie. Bij dit besluit wordt een gedragswetenschapper of inhoudelijk deskundige betrokken. Dit staat los van het vierogenprincipe gedurende het traject. In het contact met de gedragswetenschapper of inhoudelijk deskundige is er aandacht voor de professionele intuïtie van de betrokken professional bij het voorbereidings- en screeningstraject.

Het zogenaamde selectiebesluit is een schriftelijk besluit. Bij een besluit tot afwijzing geeft de pleegzorgorganisatie in haar besluit aan op basis van welke criteria tot afwijzing is besloten. Aspirant-pleegouders worden niet geaccepteerd wanneer zij niet kunnen voldoen aan de wettelijke criteria (a t/m f) uit artikel 2: deze zijn dwingend. In geval niet wordt voldaan aan één of meerdere van de landelijke of aanvullende criteria - worden de aspirant-pleegouders in principe niet geaccepteerd. In dit geval vinden één of meerdere gesprekken plaats met de aspirant-pleegouders, waarin de draagkracht/draaglastverhouding en/of de mogelijkheden van het aspirant-pleeggezin worden besproken in relatie tot de behoeftes van een kind, de wensen van ouders, maatschappelijke verantwoordelijkheid en de visie op pleegzorg van de pleegzorgorganisatie. Op basis hiervan maakt de pleegzorgorganisatie een weloverwogen afweging of het niet voldoen aan één of meerdere voorwaarden voldoende reden is voor afwijzing van de aspirant-pleegouders.

Bij een positief eindoordeel – aspirant-pleegouders willen verder en de pleegzorgorganisatie acht hen geschikt - wordt een rapportage opgesteld waarin naast de kracht en de competenties van aspirant-pleegouders ook de aandachtspunten worden beschreven. Deze rapportage dient als handreiking voor de matching en is richtinggevend voor de begeleiding bij een plaatsing.

Als pleegouders eenmaal zijn geaccepteerd door de pleegzorgorganisatie, volgt niet altijd direct een plaatsing van een pleegkind. Matching is maatwerk, een zorgvuldig proces, en neemt dan ook langere tijd in beslag. Het is van belang dit aspect van pleegzorg tijdens het voorbereidings- en screeningstraject maar ook ná de acceptatie te (blijven) benadrukken, zodat pleegouders een realistische kijk hebben op het pleegouderschap, de concrete invulling ervan en weten dat het mogelijk enige tijd duurt voordat zij een pleegkind kunnen opnemen.

Voor pleegouders die enige tijd geen pleegkind hebben opgenomen en ‘in de wacht staan’, is het belangrijk te worden betrokken en geïnformeerd. Zorg dat er contact en verbinding is en blijft tussen de pleegouders en de pleegzorgorganisatie, bijvoorbeeld door middel van het organiseren van informatiemomenten, activiteiten voor deze doelgroep of het koppelen van een medewerker aan pleegouders die tijdelijk geen pleegkind in huis hebben.

12 Jaarlijkse evaluatie en herhaling verzoek om afgifte nieuwe VGB

12.1 De pleegzorgorganisatie voert jaarlijks minimaal één evaluatie met het volledige pleeggezin uit – waarvan een veiligheidscheck onderdeel uitmaakt - en legt deze vast. Indien door de pleegouder(s) dan wel de pleegzorgorganisatie gewenst kan deze evaluatie vaker dan één keer per jaar plaatsvinden. Een breakdown bij een plaatsing is altijd een reden voor een evaluatie met het pleeggezin, deze maakt deel uit van de nazorg voor het pleeggezin.

12.2 Indien de pleegzorgorganisatie hiertoe aanleiding ziet, kan deze besluiten dat een nieuwe VGB van de RvdK noodzakelijk is. Alle inwonende (pleeg)kinderen van 12 jaar en ouder worden dan ook gecheckt. De RvdK kan dit zonder expliciete toestemming van de pleegouders uitvoeren, de pleegzorgorganisatie informeert de ouders hierover wanneer dit het geval is.

Toelichting

De veiligheid van pleegkinderen bij pleegouders wordt door pleegzorgorganisaties vooropgesteld. In het kader van de verantwoordelijkheid die de pleegzorgorganisatie hierin heeft, voert de organisatie bij de jaarlijkse evaluatie een veiligheidscheck uit. Deze vindt plaats bij de pleegouders thuis. De beoordeling van geschiktheid is daarmee een doorlopend proces, waarbij de actualiteit van informatie bepalend is. In het kader van de evaluatie spreekt de pleegzorgbegeleider in ieder geval ook (met) het pleegkind, zonder aanwezigheid van de pleegouders, voor zover de ontwikkeling en leeftijd van het pleegkind dat toelaat. Wanneer gewenst is hier wel een vertrouwenspersoon van het pleegkind bij. Tevens worden ook eigen (en/of adoptie) kinderen van pleegouders gesproken bij de jaarlijkse evaluatie. Aandacht voor veiligheid is bij de pleegzorgorganisaties integraal onderdeel van de begeleiding en daarmee niet beperkt tot eenmaal per jaar. Dit geldt ook voor het 1-op-1 contact dat de pleegzorgbegeleider met het pleegkind heeft. Belangrijk hierbij is dat het om betekenisvol contact gaat, zoals beschreven in de Richtlijn pleegzorg[4].

Bij de evaluatie is er nadrukkelijk aandacht voor de stabiliteit van de gezinssituatie en expliciete aandacht voor wijzigingen zoals scheiding, werkloosheid of ziekte en stress. Dit komt ter sprake in de veiligheidscheck.

Wanneer er sprake is van een breakdown, is er als onderdeel van de nazorg voor gezinnen ook altijd een evaluatie. Daarbij kan samen met het pleeggezin worden gesproken over wat er nodig is om het pleegouderschap te continueren, maar gelijktijdig wordt dan ook de geschiktheid van het pleeggezin voor een nieuwe plaatsing geëvalueerd.

Indien de pleegzorgorganisatie daartoe aanleiding ziet, kan zij besluiten dat een nieuwe VGB van de RvdK gewenst is. Daarnaast is in ieder geval een nieuwe VGB noodzakelijk als pleegouders langer dan twee jaar op een wachtlijst staan of de gezinssamenstelling van het pleeggezin verandert of er nieuwe personen op het adres worden ingeschreven. Dit geldt voor alle personen van 12 jaar en ouder. Denk hierbij bijvoorbeeld aan nieuwe gezinsleden of een nieuwe relatie, of een nieuw ontstaan samengesteld gezin. Bijplaatsing van een pleegkind wordt niet standaard beschouwd als aanleiding voor een nieuwe VGB-aanvraag, tenzij sprake is van een eerder afgegeven kindspecifieke VGB of indien de pleegzorgorganisatie hiertoe aanleiding ziet.

Voor de VGB-screening geldt dat de RvdK bevoegd is justitiële gegevens te raadplegen indien een pleegkind in het gezin verblijft, ook zonder handtekening van de (aspirant-)pleegouder. Pleegzorgorganisaties informeren pleegouders echter wel over herscreening en de aanleiding daarvan. In situaties waarin nog geen pleegkind in het gezin verblijft, wordt de aanvraag pas formeel in behandeling genomen nadat de aspirant-pleegouders de aanvraag (met handtekening) hebben bevestigd.

4 Richtlijn pleegzorg voor jeugdhulp en jeugdbescherming, 2025

13 Herscreening bij wijzigingen met betrekking tot het pleeggezin

13.1 De pleegzorgorganisatie is verantwoordelijk (al dan niet samen met de verwijzer) voor de veiligheid van en geboden zorg aan pleegkinderen.

13.2 De pleegzorgorganisatie kan, indien hij dit nodig acht in het belang van het pleegkind en diens veiligheid of indien er een wijziging in de gezinssituatie heeft plaatsgevonden, besluiten een inhoudelijke herscreening uit te voeren. Het aanvragen van een nieuwe VGB bij de RvdK kan hier onderdeel van uitmaken.

13.3 Indien pleegouders hun aanbod van pleegzorgvorm wijzigen, kan een inhoudelijke herscreening plaatsvinden door de pleegzorgorganisatie. Dit gebeurt altijd wanneer netwerkpleegouders na een netwerkplaatsing ook bestandspleegouder willen worden. Het aanvragen van een nieuwe VGB bij de RvdK kan onderdeel uitmaken van de herscreening.

13.4 Indien pleegouders wisselen van pleegzorgorganisatie (vanwege bijvoorbeeld een verhuizing) wordt altijd opnieuw een VGB aangevraagd bij de RvdK. Ook kan de pleegzorgorganisatie besluiten de pleegouders opnieuw inhoudelijk te screenen.

13.5 In het geval als bedoeld in artikel 13.4 vraagt de pleegzorgorganisatie met toestemming van de pleegouders informatie op bij de vorige pleegzorgorganisatie.

13.6 Inhoudelijke herscreening vindt, ongeacht pleegzorgvorm, plaats op basis van dezelfde uitgangspunten en criteria zoals beschreven in dit kwaliteitskader.

13.7 De pleegouders zijn tijdens het voorbereidings- en screeningstraject geïnformeerd over de mogelijkheid van herscreening en in welke situaties dit kan voorkomen.

Toelichting

De pleegzorgorganisatie is verantwoordelijk voor de geboden zorg aan pleegkinderen. Vanuit dit perspectief moet de organisatie onder andere toezien op een pedagogisch verantwoorde en veilige leefomgeving. In het kader van deze verantwoordelijkheid voert de pleegzorgorganisatie, als zij dit noodzakelijk acht, een inhoudelijke herscreening uit. De pleegzorgorganisatie zorgt ervoor dat pleegouders van deze mogelijkheid tot herscreening op de hoogte zijn.

Aanleiding voor een herscreening kan zijn een verandering in het leven van het pleeggezin, bijvoorbeeld zwangerschap, ondergaan of opstarten van medische behandeling in verband met zwangerschap, langdurige of levensbedreigende ziekte, overlijden van een naast familielid, huwelijk, scheiding, samenwonen, of een wijziging van de omstandigheden zoals genoemd in de verschillende criteria uit dit kwaliteitskader. Herscreening gebeurt in ieder geval wanneer een pleegouder een nieuwe (lat-)relatie heeft.

Hoewel bij het voorbereidings- en screeningstraject voor elke pleegzorgvorm wordt uitgegaan van dezelfde uitgangspunten en criteria, kan de weging van verschillende criteria verschillen. Daarom kan bij wijziging van pleegzorgvorm een herscreening worden uitgevoerd, dit gebeurt sowieso wanneer netwerkpleegouders na het beëindigen van een netwerkplaatsing zich als bestandspleegouders willen inzetten.

Een bijplaatsing van een nieuw pleegkind is geen aanleiding voor een nieuwe VGB aanvraag, tenzij sprake is van een eerder afgegeven kindgerichte VGB of indien de pleegzorgorganisatie hiertoe aanleiding ziet op basis van veiligheidsoverwegingen.

De verkregen informatie genoemd in artikel 13.5 kan ertoe bijdragen dat herscreening achterwege wordt gelaten of in lichtere mate wordt uitgevoerd. Het opnieuw aanvragen van een VGB bij de RvdK kan onderdeel uitmaken van de herscreening. In dit verband is het goed te benadrukken dat als pleegouders door bijvoorbeeld verhuizing wisselen van pleegzorgorganisatie, op grond van artikel 5.1 Jeugdwet een nieuwe VGB moet worden opgevraagd bij de RvdK.

Uitgangspunt bij pleegzorg is dat ieder pleegkind recht heeft op een pleeggezin en niet andersom. De pleegzorgorganisaties hanteren allen het kwaliteitskader en beoordelen (aspirant) pleegouders dus op basis van dezelfde uitgangspunten en criteria. Pleegzorgorganisaties kunnen op grond van hun eigen verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het pleegkind, aanvullende criteria en bijvoorbeeld op grond van visie of gewijzigde omstandigheden, besluiten een (gedeeltelijke) herscreening uit te voeren.

Bijlage

Aanvraag- en toestemmingsformulier voor het inwinnen van informatie door de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) ten behoeve van de afgifte van een Verklaring van Geen Bezwaar (VGB).

info@jeugdzorgnederland.nl, juni 2026

Jeugdzorg Nederland

jeugdzorgnederland.nl